

4634 Sayılı Şeker Kanunu Sonrasında Türkiye Şeker Sanayinde Meydana Gelen Gelişmeler

*Fatma TOSUN Selda ARSLAN

Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü, Ankara

*Sorumlu yazar e-posta (Corresponding author e-mail): fatos-tosun@hotmail.com

Öz

Türkiye'nin şeker politikası; yurt içi talebin öncelikle yurt içi üretimle sağlanması temeline dayanmaktadır. 2001 yılında yürürlüğe giren 4634 sayılı Şeker Kanunu ile bu amaç doğrultusunda yeni düzenlemeler yapılmıştır. Kanunun amacı, yurt içi talebin yurt içi üretimle karşılanmasına ve gerektiğinde ihracata yönelik olarak Türkiye'de şeker rejiminin şeker üretimindeki usul ve esasları ile fiyatlandırma, pazarlama şart ve yöntemlerini düzenlemektir. Bu araştırmanın temel amacı; 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun getirdiği yenilikleri ortaya koymak ve bu yeniliklerin şeker üretimine etkilerinin irdelenmesidir. Şeker Kurumu ve kurulunun oluşturulması kanunun getirdiği yenilikler arasındadır. Bu kanun ile şeker pancarı ekim sahaları, fiyatlandırması ve ticareti gibi alanlarda serbest piyasa şartlarının oluşması için adım atılmıştır. Yapılan belli başlı değişikliklerden en önemlisi şeker fabrikalarının özelleştirilmesinin önünün açılmış olmasıdır. Kanun ile getirilen kota düzenlemelerinin, özellikle doğrudan şeker alternatifi olarak kabul edilen izoglukoza kapsamı nedeniyle bu ürünün üretiminin yakından izlenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şeker pancarı, şeker üretimi, kota, özelleştirme

The Developments Occured in Turkey Sugar Industry After Sugar Law Numbered as 4634

Abstract

Turkey's sugar policy based on to supply domestic demand firstly with domestic production. New regulations were made according to this aim with numbered 4634 Sugar Law which come into force in 2001. The aim of this law is to supply domestic demand with domestic production and as required for export to pricing sugar regime in Turkey with the principles and procedures in sugar production and to regulate marketing conditions and methods. The basic aim of this research is to introduce the innovations of the Sugar Law numbered as 4634 and to examine the effects of this innovations on sugar production. The constitution of sugar institution and board is inside of innovations of the law. A step was taken with this law, for constituting free market conditions for areas like sugar beet planting field, pricing and trading. To pave the way of customizing the sugar factories is the most important innovations of the main ones. For the reason that the quota regulations that are come from the law include especially directly the isoglucose which is accepted as the alternative of sugar, the production of this crop should be observed closed.

Keywords: Sugar beet, sugar productions, quota, customizing

Giriş

Türkiye' de şeker sanayinin kuruluş amacı önemli bir gıda maddesi olan şekerin, üretim tüketim güvencesini sağlamaktır. Şeker sanayi bir yandan şeker pancarı tarımını geliştirerek tarım sektörünün gelişmesini sağlamakta, diğer yandan da şeker hammaddesi ile şekerli ürünler sanayinin gelişmesine öncülük etmektedir. Şeker sanayi ile ülkemizde ilk sözleşmeli üretim başlamıştır.

Şeker sanayi ile halkımızın şeker ihtiyacının karşılanması yanında şeker sanayinin yan ürünü olan küspe ve melas hayvan yemi olarak tüketilmekte, fabrikalara yakın yörelerde hayvancılığın gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Bunların dışında şeker sanayi yan ürünü olarak ispiroto üretimi ile ülke ekonomisine katkılar sağlamaktadır (Gaytancıoğlu ve Konyalı 2002).

Yukarıda önemli vurgulanan şeker sanayinin öncelikle yapısal sorunlarını gidermek, bunun yanı sıra globalleşen dünya düzeni ve Türkiye'nin AB'ye uyum süreci çerçevesinde, yaşanan gelişmelere adaptasyonunu sağlamak düşüncesiyle, 04.04.2001 tarihinde 4634 sayılı yeni bir Şeker Kanunu uygulamaya konulmuştur. Bu kanunla yurt içi talebin yurt içi üretime karşılanmasına ve gerektiğinde ihracata yönelik olarak Türkiye' de şeker rejimini, şeker üretimindeki usul ve esaslar ile fiyatlandırma, pazarlama şart ve yöntemleri düzenlenmiştir (Erdal 2005).

Bu çalışma literatüre dayalı olup, konu ile ilgili çeşitli kuruluşların yayınlarından, makale, dergi ve internet kaynaklarından yararlanılmıştır. Yararlanılan kaynaklar konu ile ilgilerine göre tasnif edildikten sonra içerik açısından değerlendirilmiştir.

4634 Sayılı Şeker Kanunu'nun Genel Gerekçesi

Türkiye'de şeker rejimini düzenleyen 22 Haziran 1956 tarihli ve 6747 sayılı Şeker Kanunu'nun birçok maddesinin işlerliğini yitirmesi sektörde yeni bir hukuki altyapı oluşturulması ihtiyacını gündeme getirmiştir. Bu nedenle 1996 yılından itibaren şeker rejiminin yeniden düzenlenmesine yönelik çalışmalar başlatılmış ve 19 Nisan 2001 tarihinde halen uygulanmakta olan 4634 sayılı Şeker Kanunu yürürlüğe girmiştir. Kanunun özü, kendi kendine yeterliliği esas alacak şekilde şeker üretim ve arz planlaması ve üreticilerle sanayicilere gelir güvencesi sağlamaktır.

Kanunun temel ilkelerini şu şekilde sıralayabiliriz;

1-Şeker üretiminde istikrarın sağlanması ve korunması

2-Sektörün iç piyasada rekabet kurallarına göre yönlendirilmesi

3-Avrupa Birliği düzenlemeleri, Dünya Ticaret Örgütü ve diğer uluslararası taahhütlere uyum sağlaması

4- Özelleştirmeye olanak sağlayacak hukuki alt yapının hazırlanması (Anonim.2013).

Söz konusu Kanunun ve ilgili diğer mevzuatın uygulanmasını sağlamak; uygulamayı denetlemek ve sonuçlandırmak; Kanun ile verilen yetkiler çerçevesinde düzenlemeler yapmak ve Ülkemizin şeker sektörüne ilişkin diğer görevleri yerine getirmek üzere; bir Kamu Tüzel Kişiliği olan T.C. Şeker Kurumu oluşturulmuştur. Kurum 7 üyeden

oluşan Şeker Kurulu ve hizmet birimlerinden oluşmaktadır (Anonim 2014). Kanunda arzın Şeker Kurulu tarafından belirlenecek kotayla planlanmasına ilişkin hükümler yer almaktadır. Türkiye'de şeker sektörü bünyesinde; yedi adet pancar şeker üreticisi ve 5 adet nişasta bazlı şeker üreticisi olmak üzere on iki şirkete kota tahsis edilmektedir.

Pancar Şeker Üreten Şirketler

- 1.TÜRKŞEKER (25 Fabrika) KAMU
- 2.Keskinkılıç Gıda San. ve Tic. A.Ş. ÖZEL
- 3.Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş. ÖZEL
- 4.Adapazarı Şeker Fabrikası A.Ş. Pankobirlik
- 5.Amasya Şeker Fabrikası Pankobirlik
- 6.Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş. (2 FAB.) Pankobirlik
- 7.Konya Şeker Fabrikası A.Ş. (2 FAB) Pankobirlik

Nişasta Bazlı Şeker Üreten Şirketler

- 1.Tat Nişasta San. ve Tic. A.Ş.
- 2.Sunar Mısır Entegre Tesis. San.Tic.
- 3.PNS Pendik Nişasta Sanayi A.Ş.
- 4.Cargill Tarım ve Gıda San. Tic. A.Ş.
- 5.Amylum Nişasta San. ve Tic. A.Ş.

4634 Sayılı Şeker Kanunu Sonrasında Şeker Sanayinde Meydana Gelen Gelişmeler

Türkiye, şeker politikasında kendine yeterliliği esas almıştır. Ancak, şeker üretiminin gereksinimüzerinde çıkması ve stokların artmasının önemli bir sorun oluşturmaya başlaması nedeniyle soruna çözüm olarak 1998 yılında şeker pancarı üretimine kota uygulamasına geçilmiştir.

Şeker üretim ve arzında istikrarın sağlanabilmesi amacıyla da 2001 yılında Şeker Yasası çıkarılmıştır. Yasaya göre kurulan Şeker Kurumu şirketler bazında şeker kotalarını belirlemektedir. Bu yasa ile getirilen düzenlemeler hem pancar şekerini hem NBŞ üretimini kota ya bağlamaktadır.

Mevcut Kanun kapsamında faaliyet gösteren tüm şeker şirketleri, Şeker Kurulunca kendilerine tahsis edilen kotalar paralelinde üretim programı yapmaktadırlar.

Ülke toplam tatlandırıcı talebi ile toplam pancar şekerini üretim miktarları değerlendirildiğinde, 2007/08 pazarlama yılında yaşanan kuraklık ve bazı yıllarda Türkşeker'in

Çizelge 1. Tahsis edilen şeker kotaları (bin ton)
Table 1. Sugar quotas assigned (thousand tons)

Pazarlama Yılı	Ülke Toplam Kotası	NBŞ Kotası (A)	Bakanlar Kurulu Artırım Oranı (%)	Bakanlar Kurulu Kararı ile NBŞ Kotası
2002/2003	2341	234	50	351
2003/2004	2341	234	50	351
2004/2005	2341	234	50	351
2005/2006	2341	234	50	351
2006/2007	2341	234	50	351
2007/2008	2341	234	35	316
2008/2009	2667	267	25	333
2009/2010	2709	271	50	406
2010/2011	2444	244	50	366
2011/2012	2444	244	35	329
2012/2013	2444	244	38	336
2013/2014	2460	244	25	305

Kaynak: Şeker Kurumu, 2014
Source: Turkish Sugar Authority, 2014

kotasının bir kısmını stoklarından karşılaması dışında, 2002/2003 pazarlama yılından itibaren fiilen uygulanmakta olan 4634 Sayılı Şeker Kanunu ile üretimde istikrarın sağlandığı görülmektedir.

Ancak, Nişasta Bazlı Şeker üretiminde özellikle AB ülkelerinde %2 olan kota uygulamasının Türkiye'de %10 gibi yüksek bir oranda belirlenmesi ve her yıl Bakanlar Kurulu'nca rutin bir şekilde kotaların %50 arttırılması, sektörde pancar şekerinin pazar payını azaltmakta, stok oluşumuna neden olmaktadır.

Şeker Pancarı Üretiminde ve Fiyatında Meydana Gelen Gelişmeler:

Pancar alım fiyatları, üreticinin pancar ekip ekmeme yönündeki kararını doğrudan etkileyen en önemli faktördür. Bu nedenle pancar ve dolayısıyla şeker, üretim miktarını yönlendirmektedir.

1990'lı yıllarda yaşanan istikrarsız üretim yapısında pancar alım fiyatlarının önemli etkisi olduğu kuşkusuzdur. Fiyatların üretim patlamalarına neden olacak düzeyde yüksek ya da şeker ithalatına yol açacak düzeyde düşük tutulması, sektörün zaman zaman darboğaza girmesine neden olmuştur. Pancar fiyatlarının yüksek olmasının işleyici, düşük olmasının ise üretici üzerinde yarattığı olumsuz etkiler, ülke

ekonomisinin de dönemsel olarak zarar görmesine neden olmuştur. 4634 sayılı Şeker Kanunu, işleyici ve üreticilerin menfaatlerini buluşturacak bir fiyat belirleme mekanizması ile devletin fiyatlara müdahalesini ortadan kaldırmış bulunmaktadır.

Kanunun Hammadde ve Şeker Fiyatları başlıklı 5. Maddesinin ilk paragrafı ile "Şeker pancarı fiyatları her yıl, şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler ile üreticiler ve/veya temsilcileri arasında varılan mutabakata göre belirlenir", "Şeker üretiminde kullanılan diğer hammaddeler ise şirketler tarafından üreticiler ve/veya piyasadan temin edilir", "Şeker satış fiyatları, şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler tarafından serbestçe belirlenir" hükümleri getirilmiştir. Söz konusu değişiklikler pancar ekimi öncesinde pancar fiyatının belirlenmesi esası getirilmiştir (Anonim 2014). Ancak Şeker Kanununun uygulamaya konulduğu 2002 yılından itibaren şeker pancarında fiyat artışları çok düşük düzeyde gerçekleşmiş, hatta 2006 yılında %16 polar şeker içeren 1 ton pancarın fiyatı 97 TL olmuş, bir önceki yıla göre %7 düşük fiyat verilmiştir. Girdi fiyatlarında, özellikle gübre ve mazotta meydana gelen yüksek fiyat artışına rağmen uygulanan düşük fiyat politikaları neticesinde üretici her geçen gün daha az tatmin olmakta ve dolayısıyla birçok üretici pancar ekiminden vazgeçmek zorunda kalmıştır.

Çizelge 2. Türkiye şeker pancarı ekim, üretim, verim miktarları ile pancar fiyatları
Table 2. Sugar beet planting area, production, yield and prices in Turkey

Yıllar	Ürün Taşıyan Alan (da)	Üretilen (Bedeli Ödenen) Pancar, Ton	Ortalama Verim Ton/ Da	%16 Polar Şeker İçeren Pancar Fiyatları, TL/ Ton	Fiyat Artışı (%)
1996	4.162.308	14.382.639	3.46	4.40	-
1997	4.666.520	18.424.877	3.95	11.0	150.0
1998	5.009.510	22.060.121	4.40	16.50	50.0
1999	4.161.897	16.855.160	4.05	27.00	63.6
2000	4.083.673	18.758.933	4.59	33.75	25.0
2001	3.565.171	12.550.670	3.52	50.00	48.1
2002	3.717.953	16.523.166	4.44	74.00	48.0
2003	3.194.984	12.758.382	3.99	88.31	19.3
2004	3.206.774	13.752.708	4.29	98.91	12.0
2005	3.355.559	15.181.251	4.52	99.00	0.1
2006	3.237.141	14.452.184	4.46	92.00	-7.1
2007	2.998.735	12.414.715	4.15	96.00	4.3
2008	3.207.307	15.488.332	4.83	110.00	14.6
2009	3.239.704	17.274.645	5.33	116.00	5.5
2010	3.286.513	17.942.105	5.46	119.00	2.6
2011	2.938.411	16.126.489	5.49	126.00	5.9
2012	2.801.858	14.919.941	5.32	137.00	8.7
2013	2.913.328	16.487.639	5.67	147.00	7.3
2014	2.874.607	16.572.790	5.76	157.00	6.8

Kaynak: TÜİK ve Şeker Kurumu, 2014

Source: TUIK (Turkish Statistical Institute) and Turkish Sugar Authority, 2014

1998 yılından itibaren kota düzenlemeleri ve fiyat artışındaki düşüşler ekim alanlarında ve dolayısıyla üretimde daralmaya neden olmuştur.

2007 yılında yaşanan aşırı kuraklık sonucu ülke genelinde su kaynaklarında önemli ölçüde azalmalar meydana gelmiş, hatta bazı bölgelerde su kaynakları tamamen kurumuştur. Bunun sonucunda diğer tarımsal ürünlerde olduğu gibi şeker pancarı veriminde de önemli oranlarda düşmeler meydana gelmiştir. 2008 yılından itibaren ise pancar tarımı için oldukça verimli bir dönem olmuş, dekara pancar verimi rekor düzeylere ulaşmıştır.

Şeker Dış Ticaretinde Meydana Gelen Gelişmeler

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.; stokların azaltılması, kota ve kapasite kullanım oranının korunması, ihracatın ülkemiz ekonomisine katkısının devamı göz önünde bulundurularak, A kotası dışındaki C şekerini İhracat ve Dahilde İşleme İzin Belgesine imalatçı-ihracatçı firmalara satış yaparak değerlendirmektedir.

Bu kapsamda; 2003 yılının ikinci yarısından itibaren 2013 yılı sonuna kadar hazine'ye yük

getirilmeden yaklaşık 1 milyon 725 bin ton şeker teslim edilmiştir. İmalatçı-ihracatçı firmalara yabancı firmalarla rekabet imkanı sağlanarak ülkemiz ihracatının artışına katkıda bulunmuş, ithalat denetim altında tutularak şeker kaçakçılığı önlenmiştir. Türkşeker tarafından üstlenilen zarar, 947 milyon TL'ye ulaşmıştır.

4634 sayılı Şeker Kanunu çerçevesinde, destekleme alımı uygulamasına son verilerek, şeker üretiminin yurtiçi talebe göre gerçekleştirilmesi amaçlanmış, talep fazlası olarak üretilen şeker pancarının düşük fiyat ile alınması suretiyle, şeker ihracı ve imalatçı-ihracatçılara DİİB'ne kayden yapılan şeker satışlarının sonucunda oluşan TŞFAŞ zararının minimum seviyede gerçekleşmesi öngörülmüştür.

Diğer ürünlerde olduğu gibi şekerde de koruma tedbirleri Dünya Ticaret Örgütü Tarım Antlaşması, "Pazara Giriş Taahhütleri" doğrultusunda belirlenmiş ve uygulanmaktadır. İthalatta tavan olarak taahhüt edilen %150 oranındaki koruma oranından 2004 yılına kadar %10 indirim taahhüt edilmiştir. 2004 yılından itibaren gümrük vergisi %135'e indirilmiş ve halen aynı oran devam etmektedir (Anonim 2013).

2002 yılından buyana pancar şekeri ithalatı ve NBŞ ithalat – ihracat durumu TÜİK verilerine göre aşağıdaki Çizelge 3.'te verilmiştir.

Şeker Kanunu'nun ilk uygulama yılı olan 2002 yılı pancar şekeri ihracatında % 85 oranında bir düşüş kaydedilmiştir. Bunun en önemli sebepleri ihraç edilecek şeker pancarının dünya fiyatlarından satışı nedeniyle oluşan zararın kanundan sonra karşılanmaması ve üretimde meydana gelen düşüşlerdir. Pancar ithalatı ise yıllar itibarıyla değişiklik göstermekle birlikte son yıllarda artış kaydetmektedir. 2014 yılında 15.9 bin ton'luk ihracata karşılık ithalat 4.6 bin ton olmuştur.

Yıllara göre değişmekle birlikte, cüzi miktarda şeker ithalatı yapılmaktadır. Ancak ithalatı yapılan şeker yurt içinde üretimi yapılamayan özel amaçlı (ilaç, laboratuvar, vb.) şekerler olup, bu miktar ülkemizin bir günlük şeker tüketim miktarının oldukça altındadır.

Şeker Kurumu ve Kurulu

DB VE IMF' ye verilen taahhütler çerçevesinde şeker piyasasını düzenlemek amacıyla Şeker Kurumu oluşturulmuştur. Öte yandan 15 Mayıs 2001 yılında " Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı" ile ekonomide rekabeti ve etkinliği arttıracak düzenlemeler kapsamında şeker üretiminde, fiyatlandırmasında ve pazarlamasında usul ve esaslar getirerek piyasadaki istikrarın sağlanması amacıyla Şeker Kurulu'nun oluşturulacağı belirtilmiştir.

Bu amaçla, 4634 sayılı Şeker Kanunu ve ilgili diğer mevzuatın uygulanmasını sağlamak, uygulamayı denetlemek ve sonuçlandırmak, Kanunla verilen yetkiler çerçevesinde düzenlemeler yapmak ve Kanunla verilen diğer görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip Şeker Kurumu'nun kuruluş, görev, çalışma usul ve esaslarını belirlemek amacıyla 14 Şubat 2002 tarihinde " Şeker Kurumu Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" düzenlenmiştir. Bu yönetmelik kapsamında Kurum'un teşkilatı, yönetim ve çalışma usul ve esasları belirtilmiştir. Şeker Kurumu'nun görevi, Şeker Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde, düzenleyici ve denetleyici kurum kimliği ile iç ve dış gelişmeleri dikkate alarak, kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde, ülke sektör menfaatlerini ön planda tutacak politika ve stratejiler üretmek, uygulanmasına yönelik kararlar almak, uygulamayı izlemek ve denetlemek suretiyle, kendine yeterlik ilkesi doğrultusunda sektördeki şirketlerin şeker üretim ve arzına yönelik faaliyetlerini yönlendirmektir.

Merkezi Ankara'da olan Şeker Kurumu, yapısal olarak Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile ilişkili olup, Şeker Kurulu ve Hizmet Birimlerinden oluşmaktadır. Şeker Kurulu, biri başkan ve diğeri Başkanvekili olmak üzere 7 üyeden oluşmakta ve Bakanlar Kurulu tarafından atanmaktadır. Kanununun 8. Maddesine göre Şeker Kurulu'nun oluşumu şu şekildedir: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,

Çizelge 3. Şeker İthalat- ihracatı (bin ton)
Table 3. Sugar imports and exports (thousand tons)

	Pancar Şekeri		Nişasta Bazlı Şeker	
	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat
2000	2.4	560.7	8.2	20
2001	0.6	858.8	12.7	17.3
2002	1.2	123.5	23.6	27.5
2003	0.7	188.1	51.7	40.7
2004	0.6	133.4	35.0	42.7
2005	3.9	8.1	38.5	45.9
2006	7.4	125.6	30.6	48.7
2007	4.2	38.5	11.6	51.6
2008	4.3	5.4	21.6	56.9
2009	4.3	5.1	8.2	39.6
2010	4.2	77.1	8.8	88.5
2011	4.7	74.2	11.0	104.3
2012	5.5	33.4	11.2	85.5
2013	9.0	6.8	13.2	105.9
2014	4.6	15.9	15.7	167.2

Kaynak: TÜİK, 2014
Source: TUIK, 2014

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakanlık, sakaroz kökenli şeker üreten ve sermayesi kamuya ait olan şirket ile pancar kooperatiflerinin oluşturduğu üst birliğin göstereceği ikişer aday, sakaroz ve nişasta kökenli şeker üreten şirketlerin her grubundan Türkiye'deki fabrikalarından nominal üretim kapasitesinin son üç yıl ortalama üretimi en fazla olan iki şirketin ayrı ayrı önerecekleri ikişer aday arasından birer üye olmak üzere bir Başkan ve altı üye seçer ve atar. Başkanvekilini, Kurul üyeleri kendi aralarından seçer. Başkan, başkanvekili ve üyelerinin görev süreleri beş yıldır.

Özelleştirme

Özelleştirme; en geniş anlamıyla herhangi bir alanda kamu kesimi tarafından yürütülen faaliyetlerin özel kesime aktarılması olarak tanımlanmaktadır. Özelleştirme ile devletin ekonomide işletmecilik alanından tümüyle çekilmesi amaçlanmaktadır.

Türkşeker'in özelleştirme gündemine girmesi ilk kez 22 Haziran 2000 tarihinde IMF'ye verilen niyet mektubuyla olmuştur. Mektup, 2000 yılı Ağustos sonu itibariyle Özelleştirme İdaresine devredilecek işletmeler portföyüne, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin bazı fabrikalarının alınması hükmünü içermiştir.

Daha önceleri Türkşeker'in Bağlı Ortaklığı statüsünde olan Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş. ve Adapazarı Şeker Fabrikası A.Ş.'deki Türkşeker'e ait kamu hisseleri özelleştirme programına alınmıştır. Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş. 2004 yılında Torunlar Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye, Adapazarı Şeker Fabrikası A.Ş. ise S.S. Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi'ne satılmıştır

08/10/2007 tarih, 2007/57 sayılı ÖYK kararı ile Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. deki kamu hisselerinin tamamı özelleştirme programına alınarak ÖİB'ye devredilmiştir.

ÖYK'nın 12/08/2008 tarih, 2008/50 sayılı kararı ile Türkşeker, yeniden özelleştirme programına alınarak portföy grupları halinde özelleştirilmesine, Şeker Kurulu tarafından belirlenecek toplam şeker kotası çerçevesinde en az 5(beş) yıl şeker üretim şartı getirilmesine karar verilmiştir (Anonim 2013).

Sonuç

Yeni şeker kanunu ile şeker pancarı ekim sahaları ve fiyatlandırması, ticareti gibi konularda tüm kesimlerin temsil edildiği kurul ile serbest piyasa şartlarının geçerliliği için adım atılmıştır.

4634 sayılı şeker yasının çıkışında uluslar arası kuruluşların telkin ve önerileriyle stokların azaltılması ve stok oluşumunun önlenmesi ana hedef olmuş ve bu "üretimde istikrarın sağlanması ve korunması" gerekçesine dayandırılmıştır. Kanun ile, istikrarlı bir arz sağlamak üzere kota taahhütlerinin yerine getirilmesini teminen kota iptalleri ile karşılaşılabilecek olağan dışı durumlarda üretimin aksamaması için kota aktarımına imkan veren hükümler düzenlenmiştir.

1998 yılından başlayan ve 2001 yılında yasa ile hükme bağlanan kotalı üretim sistemi sektördeki aşırı stok riskini azaltırken, nişasta bazlı şeker ve kimyasal tatlandırıcılar tüketimi şeker alternatif olarak yaygınlaştırmıştır. İzoglikozun hızla şekerin yerini alması Türkiye açısından önemli bir risktir. Zira, izoglikozun hammaddesi olan mısır ülkemize ithal edilmektedir. Türkiye'de yeterli mısır üretilse dahi bunun işlenmesi ile ortaya çıkacak katma değer ve istihdamın şeker pancarı kadar yüksek olmaması nedeniyle tarım politikası açısından dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

- Gaytancıoğlu O., Konyalı S., 2002.Yeni Şeker Kanununun Türkiye Sanayine Etkilerinin İncelenmesi. Türkiye V. Tarım Ekonomi Kongresi 18-20 Eylül 2002. Erzurum.
- Erdal H., 2005. Türkiye Şeker Sanayinin Yapısı ve 4634 Sayılı Şeker Kanununun Değerlendirilmesi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen Bilimleri Doktora Tezi. Ankara.
- Anonim 2013. T.Ş.F.A.Ş. 2013 Sektör Raporu. Ankara.
- Anonim 2014.T.C. Şeker Kurumu 2014 Faaliyet Raporu. Ankara.
- TUİK 2014. www.tuik.gov.tr. (Erişim tarihi:01.07.2015).